

Tríggjar tjóðveldisprovokatióinir

Oddagrein

Á hesum stað í gjár viðgjørdu vit svarið, sum fíggarjarmálaráðharran hevði til kravið frá Starvsmannafelagnum um lønarkrøvini. Hann avvísti blankt, at talan yvirhøvur fer at vera um at fáa eina einastu krónu í lønarhækking.

Ein provokatióin móti fakfelagsrørsluni og løntakarunum sum heild.

Blaðið var ikki meira enn farið í pressuna, tá ein annar tjóðveldismaður trínir fram á lögtingsins røðarapall við uppskoti frá formansskapi lögtingsins: Ikki hissini lønarhækkan, ið her var talan um - eini 55% meira í løn til okkara kosnu menn og kvinnur.

Vit hava á hesum stað fyrr viðgjørt tingmannalønirnar, ið vit ikki hava hildið verið á nógv høgum støði - men tá lögtingsformaðurin just nú kemur við uppskoti um so stóra hækkan - samstundis sum partamaður hansara í fíggarjarmálastýrinum við hond og fót stríðist fyrri at halda lønarkrøvum fólksins niðri - tá er talan um vantandi situatiónsfornemmils so tað rugar.

Hví skal fólk ið brynja seg við toli, tá tingmenn ikki gera tað?

Ein provokatióin móti Føroya fólk.

Týskveldið upplivdu við so ein triðja tjóðveldismann trína fram við sínum boðskapi: Føroyingar, sum lesa í Danmark, skulu ikki hava sama lestrarstuðul, sum teirra samlesandi danir.

So fingi vit tað staðfest, at vælferðin lækkar, tá vit fáa fullveldi.

Signar á Brúnni segði tað so greitt: - Hví skulu vit endiliga hyggja eftir donsku stuðulsskipanini? Hví ikki hyggja eftir teirri svensku, norsku, íslensku ella finsku? spurdi landsstýrismaðurin.

Danska stuðulsskipanin er heimsins besta. Tað eru hinar norðurlensku skipanirnar ikki. Men tann danska skal ikki brúkast sum fyrmynd, heldur onkur »verri« og »biligari«, sum »hóskar til okkara støði«, heldur landsstýrismaðurin.

Tað er at fegnast um, at tjóðveldismenn nú eru farnir at siga fólk, at livistøðið fer at lækka, tá vit fáa fullveldi. Men tað er samstundis eitt krav, at Føroya fólk fær greitt at vita, hvussu vælferðarskipanin verður - áðrenn fólkaatkvøðurnar. Fólk ið skal ikki taka støðu út frá herrópum - men frá veruleikanum...

Sosialurin

Lesarabrøv

Keypið »Beskytteren«

Myndugleikar okkara eru lagnir.

Teir seldu »Ólav Halga« og sita nú eftir við bara »Tjaldrinum«, sum einsamalt ikki megnar at røkja vaktar- og bjargingarskyldurnar. Fiskarin er tann, sum lýðir undir hesum sum so mangan. Teir leigaðu »Nim«, sum ikki kundi brúkast, og teir keyptu »Nólsoyar Páll« úr Fraklandi, sum síðan varð seldur av landinum aftur fyrri litið og lætt. Breti keyptu »Nólsoyar Páll«, sum heldur seg hava gjørt stórt kvettið.

Hvør ið onganftið ger kvettið, tað eru vit føroyingar. Tað er næstan, sum tá ið myndugleikar okkara seldu italiumonnum »Teistan« fyrri nærum minni enn tað, ið tað hevði kostað at gera hann sløkláran. Teir,

ið keypa frá okkum, halda sge altíð gera kvettið. Okkurt má vera galið hjá okkum. Politikkararnir hava verið ídnir eftir at givið Jóan Carl Høgenesen skuldina, men nú er tað prógvað, at tað var ikki Jóan Carl, sum keypti »Nólsoyar Páll«, men Ivan Johannesen, táverandi landsstýrismaður, sum hevur skrivað undir keypsáttmálan saman við Kaj P. Mortensen, fiskivinnustjóra og sostatt hægsta embætismanni fyrri Vaktar- og Bjargingartænastuna.

Nú í seinastuni er komið undan kavi, at tað stendur okkum í boði fyrri eina ferð skuld at gera kvettið og fáa danska sjóverjuskipið »Beskytteren« sera lagaliga til leigu ella til keyps. Men nei, okkara menn vilja ikki gera

kvettið. Teir skulu byggja nýtt og dyrt, sjálvt um vit als ikki hava ráð til tess.

Mítt tilmæli til tykkara er, at tit hava av hesum danska tilboði, keypa og manna »Beskytteren« við góðari føroyskari manning, tí eitt er vist, tað er ikki manningunum, nakað er galið við. Onkur sigur, at tað ganga fleiri manningar og bíða frá tí, tit seldu Ólav Halga.

Við »Beskyttaranum« verður kanska ein annar trupulleiki eisini loystur. Tá ið kreppan leikaði harðast á Føroya og Danmarkar millum um bankamálið, vóru kanónirnar tiknar í land av føroysku verjuskipunum. Tey hava síðan sigt sum skerðir fuglar. Við at fáa fatur í »Beskytterenum« fæst kanska onkur kanónin við eisini, sum ger føroysku

vaktarskipini aftur til tað, tey eiga at vera.

»Tjaldrið« fær betri møguleikar at røkja verju- og bjargingarskyldur sínar inni á sjónum til gans fyrri útróðarmenn, um »Beskytteren« sum føroysk skip við føroyskari manning kann taka sær meiri av skyldunum úti á havinum og longri burtur, tá ið tað er neyðugt.

Vælsignaðir menn! Takið nú av danska tilboðnum og keypið »Beskytteren«! So kunnu tit byggja nýtt skip, tá ið ráðini verða betur. Lat ið nú vera við at halda føroyska fiskimannin fyrri tað turra spott!

Frits Olsen,
útróðrarfælgsform,
Klaksvík

Lækkið meirvirðisgjaldið

Nú meirvirðisgjaldið hevur verið í gildi í fimm ár, er mín meining tann, at tíðin er komin at vit lækka meirvirðisgjaldið, istaðin fyrri at gera skipanina uppftur meira trupla at umskipa, við at onkrir vinnubólkar fáa frítt mvg og onnur ikki. Sjálvandi hevur hetta hjálpt bólkunum, sum sleppa undan meirvirðisgjaldinum og teir bólkar, ið hava fingið frítt mvg stuði eg av fullum hjarta, men nú haldi eg at lögtingið eigur at fara viðari, tá tað kann ikki vera rætt, at Føroyar hevur verðins hægsta meirvirðisgjald og tað hevur havt óbøtandi skaða fyrri smáhandlarnar í Føroyum og nógvir av hesum handlum eru farnir á

húsagang og eru als ikki til í dag. Vit at lækka meirvirðisgjaldið kemur tað øllum bólkum til hjálpar og tað kann eisini føra til at nakrir av teimum smáhandlum, ið eftir eru, klára at yvirleva.

Skipanin má gerast einfaldari

Ein annar stórir trupulleiki er tollingaráheitanir, hvør kennir ikki til at fylla tollingaráheitanir út, har ein í tímaris má leita eftir hvat fyrri nummar tann og tann vørn eigur at bólkast undir og tá ein so er komin til tað rætta vørnummarið, ja so hevur tollstovan eina aðra fatan av vørni og ein verður sektaður við eykagjaldi. Eg kann taka eitt dømi inn-

an amboð, har ein fakturi hevur fleiri stórir av ymiskum vörum, sum hvør skal bólkast fyrri seg. Taka vit skrávubløð og skiftilyklar, hava tey hvør sít nummar og ein fastur lykil og ein ikki fastur lykil, skulu undir hvør sít nummar, men báðar vørurnar hava sama tollsats, soleiðis kundi ein blivið við at tikið dømir upp, har týðningarmikil tíð verður brúkt óneyðugt, tí Hagstovan skal vita hvussu nógv skrávubløð, skiftilyklar, fastir lyklar og annað verður innflutt.

Mín áheitan á Løgtingið er tann, at hví ikki bólká øll amboð fyrri amboð, so ein kann sleppa frá at brúka dagar at fylla tollingaráheitanir út, hetta hevði spart nógv tíð hjá handlum og ikki minst hjá Tollstovuni, tí hon skal taka alt innafur av nýggjum og eftirkannað alt.

Í longdini við at gera skipanina einfaldari hevði handlar og Tollstovan kunna brúkt eyka tíðina til meira týðningarmikil ting enn at fylla tollingaráheitanir út.

Vónandi taka tit hendan spurningin upp, tá ið tit nú eru í ferð við at endurskoða alla skipanina, tí hetta hevur stóran týðning, bæði fyrri handilslívið og Tollstovuna.

Símun á Høvdanum
Klaksvík, 15.12.98.

Altjóða Astmadagurin 11. des.

11. des. var altjóða Astma dagur og temaði 1998 er astma hjá børnum.

Astma hjá børnum er ein stórir trupulleiki, og kann óviðgjørt viðføra stórar vansar, sum t.d. mistrivnað og varugt meind.

Hjá børnum í aldrinum 1-2 ár, hava uml. 30% astma líknandi symptomir. Man roknað við, at uml. 8% av teimum eldru børnunum hava astmu, og hettar talið er vaksandi.

Tað er ein ógvuliga alvørligur trupulleiki hjá teimum børnum og familjum, sum eru útsett fyrri hesum kroniska - sjúkdóminum, men tað er eisini eitt ógvuliga álvarsligt samfelagsproblem. Astma hjá børnum krevur nógv av sunnheits-

sektorinum, og astma bronkitis er tann størsta ársakin til at børn vera lögð inn á sjúkrahús. Hendan sjúkan er viðvirkandi til nógvar sjúkradagar, og fráveru frá skúla, og hevur soleiðis sera óhepnar fylgir við sær.

Góðu politikarar - vit mugu gera nakað við hesar trupulleikar. Vit mugu innrætta okkara samfelag, so at vit sleppa undan hesum trupulleikum, í so stóran mun sum møguligt, vit hava ikki ráð at lata vera og vit kunnu ikki loyva okkum, at lata okkara børn blíva sjúk óneyðuga.

Tað eru nógvar umráðir, har vit kundu hjálpt um støðuna hjá børnum við astma. Til dømis kann nevast, at skjótari diagnosan astma

verður sett, jú betri eru møguleikarnir at fyrbyggja varugt mein, sum t.d. niðurstetta lungnafunktið.

Tað eru foreldrin, sum hava ansarið fyrri sunnheit og at børni trívast, men tað eru politikarnir, sum skulu tryggja, at teir neyðugu møguleikarnir og rammur eru til staðar.

Góðu politikarar - hjálpi

børnunum og teirra foreldrum, við at prioritera sjúkdómin astma.

Tað kann ikki vera rætt, at nú vit nærkast ár 2000, hava vit ein fólksjúkdóm sum astma, sum er í vøkstri uttan nakað munagott verður gjørt við tað.

Astma/allergifelag Føroya

Sosialurin um jólini

Seinasta útgáva okkara fyrri jóli verður mikudagin 23. desember. Í hesum blað verður serliga nógvi jólatílfar. Av somu orsak verða teigar »Lýsingartorgið« og »Nøvn Nú« ikki við í blaðnum hendan dagin - hesir teigar verða seinastu ferð í blaðnum fyrri jóli týsdagin 22. desember.

Millum jóli og nýggjár koma vit út týsdagin 29. desember og mikudagin 30. desember